

**АКАДЕМИК HƏŞİMOV ARIF
MƏMMƏD OĞLU - 60**

Azərbaycan Respublikasının Dövlət mükafatı laureatı, Azərbaycan Respublikasının əməkdar elm xadimi, Azərbaycan MEA-nın birinci vitse-prezidenti, texnika elmləri doktoru, akademik Həşimov Arif Məmməd oğlu 28 sentyabr 1949-cu ildə anadan olmuşdur.

A.M.Həşimov müasir elmin çox əhəmiyyətli istiqamətlərindən biri olan energetikanın fiziki-texniki problemləri sahəsində elmi-tədqiqat işləri aparır.

Akademik Ç.M.Cuvarlı tərəfindən yaradılmış Azərbaycan yüksək gərginliklər fizikası və texnikası elmi məktəbi A.M.Həşimov tərəfindən əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf etdirilmişdir.

Onun əsas tədqiqatları mürəkkəb elektrik şəbəkələrində dissipativ amilləri tam nəzərə almaqla elektromaqnit dalğa proseslərini hesablamaq üçün riyazi modellərin işlənilib hazırlanmasına həsr olunmuşdur. İfrat gərginliklərin və qısa qapanma cərəyanlarının məhdudlaşdırılması üçün betel rezistorları əsasında qurğuların işlənməsi və tətbiqində bilavasitə iştirak etmişdir. Bu keçmiş SSRİ-də cərəyan məhdudlaşdırıcı tədbirlərin kütləvi tətbiqinə gətirmişdir. Onun iştirakı ilə tipik avtotransformatorların (AT) və blok transformatorların (TR) istifadəsini saxlamaqla torpaqlanma

əmsalı 0,8-ə qədər olan elektrik şəbəkələri neytralının torpaqlanması nəzəriyyəsi işlənilib hazırlanmışdır. İlk dəfə olaraq neytralin buraxıla bilən gərginliyi ilə AT-un orta gərginlik çıxışındakı sıfır ardıcılıqlı gərginlik arasında funksional asılılıq müəyyən edilmişdir ki, bu da blok TR neytralının torpaqlanma dövrəsindəki reaktorların müqaviməti üçün hesabı kəmiyyət kimi qəbul olunmuşdur

Fundamental tədqiqatlar nəticəsində birləşən qısa qapanma cərəyanlarının məhdudlaşdırılmasının nəzəri əsasları və texniki vasitələri işlənilib hazırlanmış, blok transformatorlarının "ulduz-ulduz" qeyri-standart sxem ilə tətbiqinin işə yararlığı və texniki cəhətdən effektivliyi təsdiq olunmuş, Azərbaycan enerji sistemində təcrübə və sənaye bloklarının yaradılmasına imkan vermişdir.

A.M.Həşimovun iştirakı ilə yerinə yetirilmiş tədqiqatların nəticələri dəfələrlə SSRİ və Azərbaycan Elmlər Akademiyasının elmi hesabatlarına çox əhəmiyyətli nəticələr kimi daxil edilmişdir.

A.M.Həşimov bir neçə il Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasında mühazirələr oxumuş, hazırda Azərbaycan Texniki Universitetin professorudur.

O, "Energetikanın problemləri" jurnalının əsas yaradıcılarından biri olaraq redaktor müavini, "Fizika" jurnalının isə məsul katibi kimi vəzifələrini yerinə yetirir. A.M.Həşimov "Azərənərgi" ASC-nin texniki şurasının üzvüdür. Respublikada energetika sahəsi üzrə əlaqələndirmə şurasının sədr müavini, Sənaye və Energetika Nazirliyində alternativ enerji mənbələrindən istifadə edilməsi üzrə komissiyanın sədr müavini və həmçinin Azərbaycan Milli Ensiklopediyası redaksiya heyətinin üzvüdür.

A.M.Həşimov 1 doktorluq dissertasiyasının məsləhətçisi, 7 - namizədlik dissertasiyası işinin isə bilavasitə elmi rəhbəri olmuşdur. O, bir neçə elmlər namizədi və doktorluq dissertasiyalarının opponenti olmuşdur. Eyni zamanda, A.M.Həşimov

tərəfindən xarici ölkə elmi mərkəzləri (Türkiyə, İran İslam Respublikası, MDB ölkələri, Polşa, Norveç, Çin Xalq Respublikası və s.) ilə elmi əməkdaşlıq həyata keçirilir. A.M.Həşimov ABŞ, Türkiyə, İran, Polşa, Kipr Respublikalarında, MDB ölkələrində və s. keçirilən Beynəlxalq konfranslarda dəfələrlə iştirak etmişdir.

A.M.Həşimovun təşəbbüsü sayəsində 2000-2008-cı illərdə Respublikamızda və onun hüdudlarından kənarında energetikanın və fizikanın müasir problemlərinə həsr olunmuş ondan yuxarı Beynəlxalq konfrans keçirilmişdir. A.M.Həşimov 230-dan yuxarı elmi məqalənin, onlarla patentləşdirilmiş ixtiraların və 5 monoqrafiyanın müəllifidir.

A.M.Həşimov Fizika institutuna rəhbərlik etdiyi dövrdə özünün dərin

biliyə, böyük elmi təşkilatçılıq qabiliyyətinə, yeniliyi duyub tətbiq etmək bacarığına, yüksək səviyyəli elmi kadrların yetişdirilməsi duyumuna malik olmasını daha əyani və qabarıq şəkildə göstərmişdir. Həmin dövrdə (2002-2009) institutda yüksək səviyyəli elmi-tədqiqat işləri aparılmış, nüfuzlu elmi jurnallarda dərc olunan məqalələrin sayı xeyli artmış, çox sayda elmlər namizədi və doktoru yetişdirilmiş, instituta çox sayda gənc kadrlar qəbul olunmuş, böyük məstabda təmir-tikinti işləri aparılmışdır. O, belə elmi-təşkilatçılıq qabiliyyətini indi AMEA-nın 1-ci vitse-prezidenti kimi uğurla davam etdirir.

Görkəmli alim, ləyaqətli və şərəfli insan, mehriban və qayğıkeş yoldaş, az təkrarluna bilən vacib və xeyirxah işlərin icraçısı Arif müəllimə uzun ömür, ailə səadəti, cansağlığı və elmimizin inkişafında daha böyük uğurlar arzulayırıq.